

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Priljubljanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Neprankiranih pism ne sprejemamo. Iskalci in inozemci 60 Din. Člani pov. UJU plačajo list v članarino. Ugasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Za izboljšanje položaja šolskim upraviteljem.

Ni še daleč za nami čas, ko so se učitelji branili nadzorniških mest, delno ker so politične stranke izrabljale te položaje, da so na nje postavljale svoje eksponente, da bi pridobivali učiteljstvo za svoje stranke, pa tudi materialni položaj nadzornikov ni bil zavidljiv. Doklad niso imeli nikakih, na povrnitev izdatkov, ki so jih imeli ob priliki nadzorovanj, pa so morali čakati mesece in mesece — celo leta.

Nekdanje pravice in vpliv so izgubili bili skoro popolnoma. Da je spričo tega mnogo trpela šola, je jasno! Med vzroki — če se govori o nazadovanju narodne šole in o nevarnosti, da narodna šola pade — je tudi ta.

Zato je v poslednjem času prevladala tendenca, da se ustvari nadzorniku primeren položaj, ki naj se pozna tudi v materialnem pogledu. Merodajni krogi so uvideli, da je to nujno potrebno z ozirom na obstoj narodne šole in na njen dvig do primerne višine.

Iz tega razloga je priznan nadzornikom poleg stanovanja odnosno stanarine in ostalih pravic učiteljstva tudi doatek 300 Din mesečno in 10% povešek rednih prejemkov po čl. 7, čin. zak. Obstoj tendenca, da se zviša pavšal in se privoli tudi akontacijo za nadzorovanja.

Da to še ni popolna rešitev vprašanja, je jasno.

Šola pa ne sloni samo na nadzornikih, temveč predvsem na učiteljstvu samem in tudi v veliki meri na dobrih šolskih upraviteljih.

Do zadnjega časa je upraviteljski položaj bil privlačljiv v toliko, kolikor je bil zvezan z naravnim stanovanjem in z razliko med ocenjenim stanovanjem in državno stanarino. Po 1. aprilu t. l. so upravitelji izgubili državno stanarino in s tem omenjeno razliko ter imajo manjše prejemke nego so jih imeli prej. Njihov položaj se je poslabšal.

Zaradi šole je nujno potrebno, da se tudi upraviteljem podeli materialni položaj, ker smelo lahko trdimo, da sloni šola danes v mnogih ozirih na njih ramednih. Z novim šolskim zakonom so naložene upraviteljem važne nove naloge in velika odgovornost. Ista tendenca je pri izdelavi pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Čimbojše izvajanje zakona ni odvisno samo od šolskih nadzornikov, ampak tudi od dobrih šolskih upraviteljev.

Ta princip je bil priznan tudi pri ostalih kategorijah šolstva. Zato so dobili direktorji srednjih šol po čl. 83. zak. o srednjih šolah višji položaj in dodatek za upraviteljske posle, enak položaj so dobili direktorji učiteljskih po čl. 64. zak. o učiteljskih z dodatkom in tudi za ravnatelje meščanskih šol je V. Z. S. priznal po projektu upraviteljsko doklado.

Da mora šola čimbolj uspevati in da je direktor čimveč v zvezi s člani učiteljskega zbora, je odmerjenih direktorju srednje šole po čl. 87. zak. o srednjih šolah, direktorju učiteljskega pa po čl. 62. zak. o učiteljskih le po 5 ur učne obveznosti na teden in tudi za ravnatelja meščanske šole obstoja tendenca, da ostane pri sedanjih obveznostih z 10 urami na teden. Iz istih razlogov bi bilo vse kako v interesu šole, da se tudi upravitelju osnovne šole zniža sedanja učna obveznost od 28 tedenskih ur na minimum, ki je potreben za predpisan stik z učiteljstvom v razredih in za šolsko administracijo.

V srednji šoli in na učiteljski se je potreba administracije posebej podčrtala s tem, da je po čl. 98. zak. o srednjih šolah in čl. 73. zak. o učiteljskih pridelejen direktorju še poseben tajnik.

Po sedanjih prilikah mora šolski upravitelj osnovne šole opravljati svoje upraviteljske posle po opravljenem poslu v svojem razredu ter mora pregledati in biti odgovoren tudi za delo vsega ostalega učiteljstva na šoli.

Zavedajoč se, da sloni šola in njen napredek v dobri meri na ramenih šolskih upraviteljev, so vsi dosedanjí zakoni predvidevali šolskim upraviteljem tudi

primeren položaj. Upravitelji so imeli že dosedaj pravico na naturalno stanovanje in poleg tega še na upraviteljsko doklado. Upraviteljske doklade so predvidevali tudi vsi projekti zakonov, ki so bili predloženi parlamentu in tudi ni eden inozemski šolski zakon ni brez upraviteljske doklade.

Res je, da novi šolski zakon ne daje podlage za to doklado, toda po čl. 40. čin. zak. je dana možnost, da se taka podlaga ustvari.

V budžetskem pogledu pa tudi ni zapreke, da bi se vsaj s prihodnjim budžetom za budžetno leto 1931/32. ustvarila možnost, kar bi bilo to tudi v in-

teresu šole, ker vprašanje upraviteljskih doklad danes ni samo materialno vprašanje, temveč postaja moralno vprašanje, t. j. vprašanje obstoja dobre narodne šole. Moralno vprašanje je zategadelj, ker bo padala ambicija učiteljstva za povpraševanjem po upraviteljskih mestih in bo postalo vprašanje dobrih upraviteljev akutno, ker se bo vsakdo branil upraviteljskega mesta — kakor je bilo to pri nadzornikih.

Upraviteljske doklade so danes vprašanje moralnega priznanja za večje delo in odgovornost.

S kvaliteto upraviteljev bo padla kvaliteta šole!

Novi učni načrt za narodne šole.

Po sprejetju zakona o narodnih šolah je postajal problem novega učnega načrta za narodne šole od dne dne aktualnejši. Mnogo se je pisalo o učnih načrtih že v prejšnjih časih in se je vedno poudarjalo potrebo uvedbe enotnega učnega načrta za vso državo. Sedaj pa, ko je posebna komisija že pripravila material za in ga odala Glavnemu prosvetnemu svetu v pretes, se pojavljajo o novem učnem načrtu razna mišljenja. Poudariti je treba, da so to povsem osebna mišljenja posameznikov in kot tako naj velja tudi naslednje.

Že v § 44. zakona o narodnih šolah so posebna določila glede učnega načrta. Ta določila predvidevajo koncentracijo pouka in učenčev aktivno sodelovanje. Isti člen zakona pa določa tudi, da mora učni načrt dajati možnost, da se prilagodi pouk življenjskim razmeram in potrebam v kraju, kjer je šola.

Ker stojimo danes pred sprejetjem enotnega učnega načrta za vso državo in ker imamo že tozadevna določila zakona o narodnih šolah, je mogoče razpravljati o učnem načrtu edino iz stališča teh določil.

Iz članka priobčenega v zadnji številki »Učit. Tovariša« bi se moglo povzeti, da je izdelan osnutek nekakega maksimalnega načrta za vse vrste šol, in sicer v planinskih, industrijskih in poljedelskih krajih, in zaradi tega poudarja pisec potrebo, da bi se dal ves načrt raznim šolam vsaj eno leto v preizkušnjo. Nastane pa vprašanje, ali je mogoča izvedba takega maksimalnega načrta?

Ako se oziramo na določilo zakona, da naj se upošteva načelo koncentracije pouka, pridemo do zaključka, da je na podlagi tega načela nemogoče sestaviti maksimalen učni načrt za vso državo, kajti izvedba koncentracije pouka in učenčevega aktivnega sodelovanja, je mogoča edino na podlagi učenčevih doživljanjev. Jasno in samoposebi umevno pa je, da so učenčevi doživljanji v obmorskih krajih povsem drugačni od onih v gorskih, industrijskih ali poljedelskih krajih. Zaradi tega pa mora biti snov enega in istega predmeta v raznih krajih povsem drugačna, ker se mora naslanjati vedno le na doživljanje.

Zakonodajalec je imel ob izdelavi zakona o narodnih šolah v mislih isto načelo,

ker poudarja, da se mora prilagoditi pouk življenjskim razmeram in potrebam v kraju, kjer je šola. In če sedaj natančneje premislimo, moramo priti do zaključka, da je na podlagi teh dejstev nemogoča uvedba nekakega maksimalnega učnega načrta, ki bi predpisoval natančno vso snov, ki naj jo predelajo učenci raznih razredov, ker je to mogoče izvesti le s podrobnimi učnimi načrti. Te pa naj izdelajo posamezne šole, eventualno tudi posamezni srez na podlagi okvirnega učnega načrta, ki naj bi veljal za vso državo.

Okvirni učni načrt bi lahko podal natančne smernice, ki so potrebne pri izdelavi podrobnih učnih načrtov. Tudi nekako minimalno snov bi mogel vsebovati, vsekakor pa bi moral začrtati natančno obseg znanja, ki ga morajo pridobiti učenci nižje, odnosno višje narodne šole.

Učni načrt je sam po sebi morda še celo važnejši faktor, nego zakon o narodnih šolah in zato bi bilo predvsem potrebno, da se zasliši pred njegovim sprejetjem mnenje praktikov na polju osnovnega šolstva. Mnoge zmešnjave lahko nastanejo z uvedbo novega učnega načrta, to pa predvsem zaradi njegovega tolmačenja. Veliko težje pa bo ustvariti enotno tolmačenje maksimalnega učnega načrta, nego bi se to dalo urediti z okvirnim, ki naj bi vseboval le minimalno snov, a bi jasno začrtal končni cilj, ki ga morajo doseči posamezni razredi in posamezne šole.

Vsekakor pa bi bilo zelo priporočljivo, da bi se ves učni načrt dal, pred uvedbo v vse šole, v preizkušnjo. Kako naj bi se ta preizkušnja izvršila, naj bi določili merodajni faktorji, poudariti pa je na tem mestu potrebno, da bi se s preizkušnjo učnega načrta, pa najsi bo ta maksimalen, minimalen ali samo okvirni, izognili mnogim neprijetnostim, ki bi nastale vsled različnega tolmačenja. Preizkušnja bi ugotovila vse dobre strani učnega načrta, pokazala bi pa tudi gotove hibe, ki bi se jih dalo pred užitkovitvijo odstraniti.

Kakor je ustvaril novi šolski zakon v vsej državi enotno šolstvo, tako upajmo, da bo tudi novi učni načrt, z uvedbo enotnosti pri pouku v vsej državi, zadovoljil vse merodajne faktorje, predvsem pa učiteljstvo, ki ga bode preizkušalo in po njem poučevalo.

Delovanje širjega sosveta UJU - Poverjeništvo Ljubljana.

Z ozirom na članek »Delovanje širjega sosveta UJU — Pov. Ljubljana« v štev. 37. od 8. maja 1930. Vas prosim, da v smislu čl. 26. in 27. Zakona o tisku natisnete na istem mestu v prvi prihodnji številki sledeči popravek:

Ni res, da sem podpisani želel prečitati izjavo Celskega učiteljskega društva četudi nepooblaščen in neoficielen zastopnik društva, pač pa je res, da sem bil od društva pooblaščen, da se udeležim seje kot neoficielen zastopnik društva ter da prečitam uradno izjavo društva, zakaj društvo ne more biti uradno zastopano.

Delo UJU Poverjeništvo Ljubljana in „Učiteljskega tovariša“ za čimboljši šolski zakon.

(Članki in razprave o šolskem zakonu objavljeni v „Učiteljskem tovarišu“.)

(Dalje.)

1923.:

Resolucija na min. prosvete za prosto stanovanje in ogrev po zak. z 23. VII. 1919. »Učit. Tov.« št. 1., z dne 4. I., str. 2.

Zahteve ožjega sosveta glede prostega stanovanja in ogreva. »Učit. Tov.« št. 17., z dne 26. IV., str. 1.

Vrste narodnih šol in naloge teh. (Program UJU podan na skupščini v Sarajevu). »Učit. Tov.« št. 17., z dne 26. IV., str. 2.

Sestav učit. kadra, položaja, izobrazba itd. »Učit. Tov.« št. 20., z dne 17. V., str. 3.

Zabavišča, osnovne šole in šole za nadaljevalno izobrazbo. (Program UJU). »Učit. Tov.« št. 18., z dne 3. V., str. 1.

Ureditev prosv. uprave. (Program UJU kot zgoraj). »Učit. Tov.« št. 21., z dne 24. V., str. 1.

Reorganizacija osnovnega šolstva v socialnem oziru. »Učit. Tov.« št. 32., z dne 7. VIII., str. 2.

Šta je sa školskim zakonom? »Učit. Tov.« št. 32., z dne 7. VIII., str. 3.

Sodobne zahteve vzgoje in narodne prosvete (razprava dr. Fr. Zgeča). »Učit. Tov.« št. 32., z dne 7. VIII., str. 4.

Delo na projektu zakona o narodnih šolah. (Radojevičev načrt), poročilo na kongresu UJU v Ljubljani. »Učit. Tov.« št. 32., z dne 7. VIII., str. 7.

Jedinstvo osnovne nastave — zakon o narodnih šolah — stališče ministra g. Trifunovića — k resolucijam kongresa UJU od 7. VIII. 1923. v Ljubljani. »Učit. Tov.« št. 35., z dne 30. VIII., str. 1.

1924.:

Zahteva Glavnega odbora UJU za izdajo šolskega zakona. »Učit. Tov.« št. 1., z dne 3. I., str. 1.

Zahteva Glavnega odbora UJU za izdajo šolskega zakona na skupščini v Dubrovniku 24.—26. VIII. 1924. »Učit. Tov.« št. 35., z dne 4. IX., str. 2. in 3.

Verouk poučuj učitelj. »Učit. Tov.« št. 5., z dne 31. I., str. 1.

Ločitev šol. uprave od politične, ali samouprava šolstva (teza šol. zakon). »Učit. Tov.« št. 8. in 33., z dne 21. II. in 14. VIII., str. 1.

V boj za odpravo krivic (naturalna stanovanja — odtegljaji za ta). »Učit. Tov.« št. 26., 27., 28., z dne 26. VI. in 3. VII., str. 1.

Konec šolske samouprave. »Učit. Tov.« št. 34., z dne 21. VIII., str. 1.

Minister prosvete g. Pribičević o jugoslovenski šoli. »Učit. Tov.« št. 1., z dne 15. I., str. 2.

Protest za nujno sprejetje šol. zakona. »Učit. Tov.« št. 7., z dne 19. II., str. 1.

Načrt šol. zakona izročil g. min. prosvete UJU v proučitev in da stavi predloge. »Učit. Tov.« št. 8., z dne 16. II., str. 2.

Anketa o načrtu zakona za osnovne šole. (Min. prosvete g. Pribičević o soodločevanju učiteljstva pri prosv. upravi). »Učit. Tov.« št. 10., z dne 12. III., str. 1.

Posebni disc. predpisi za učiteljstvo (razprava na pokr. skupščini v Krškem) — smernice. »Učit. Tov.« št. 10., z dne 12. III., str. 1, in 2.

Šolski zakon in narodno prosvetno delo. »Učit. Tov.« priloga (Prosveta).

Stanovišče k načelnim vprašanjem predloga o narodnih šolah (z ankete UJU — pov. Ljubljana). »Učit. Tov.« št. 11., z dne 19. III., str. 1.

Osemljetna obveznost (z ozirom na anketo »Narodne prosvete«). »Učit. Tov.« št. 12., z dne 26. III., str. 1.

Tudi srbsko učiteljstvo se izreka za ločitev prosv. uprave od politične. »Učit. Tov.« št. 13., z dne 2. IV., str. 1.

Načrt šol. zakona izgotovljen — in pride na to med prvimi na dnevi red nar. skupščine. »Učit. Tov.« št. 15., z dne 16. IV., str. 2.

a) Pripombe izvršnega odbora UJU k načrtu zakona o narodnih šolah. »Učit. Tov.« št. 16., z dne 23. IV., str. 1.

b) Iz načrtov novih šolskih zakonov in šolske uprave. »Učit. Tov.« št. 16., z dne 23. IV., str. 1.

Anketa o obrtno-nadaljevalnem šolstvu. »Učit. Tov.« št. 17., z dne 1. V., str. 1.

a) Nekaj misli o vprašanju bodočega zak. o narodnih šolah. b) Zakon o narodnih šolah. (Nekaj še vedno aktualnih vprašanj iz debate o Radojevičevem načrtu šol. zakona v Glav. Prosv. Svetu). »Učit. Tov.« št. 18., z dne 7. V., str. 1.

b) Zakon o narodnih šolah. (Nekaj še vedno aktualnih vprašanj iz debate o Radojevičevem načrtu šol. zakona v Glav. Prosv. Svetu). »Učit. Tov.« št. 20., z dne 21. V., str. 1.

Časopisne vesti o donošenju novega šol. zakona — naj pride v juliju pred nar. skupščino. »Učit. Tov.« št. 20., z dne 21. V., str. 2.

b) Zakon o narodnih šolah. (Hude Dr.). »Učit. Tov.« št. 21. in 22., z dne 28. V. in 4. VI., str. 2. in 1.

Projekt zakona o narodnih šolah, ki je bil predložen 16. V. Nar. skupščini. »Učit. Tov.« št. 22., z dne 4. VI., str. 3.

Nekaj hrib predloženega projekta šol. zakona. »Učit. Tov.« št. 24., z dne 18. VI., str. 1.

Spomenica pov. UJU Ljubljana k projektu šol. zakona. »Učit. Tov.« št. 24., z dne 18. VI., str. 2.

Izpremembe v projektu šol. zakona poslane izvršnemu odboru. »Učit. Tov.« št. 25., z dne 25. VI., str. 1.

Nadaljne izpremembe šol. zakona sprejete v sekciji. »Učit. Tov.« št. 25., z dne 25. VI., str. 2.

V čem klerikalci najbolj napadajo šolski zakon? »Učit. Tov.« št. 25., z dne 25. VI., str. 2.

Spomenica in predlogi k projektu šol. zakona, ki je predložen Nar. skupščini, pov. UJU v Ljubljani. »Učit. Tov.« št. 25, priloga v cirilici.

Projekt šol. zakona in obneje šolstvo. »Učit. Tov.« št. 26., z dne 1. VII., str. 2.

Resolucija na V. pokr. skupščini — odo-britev spomenice in predlogov k šol. zakonu, ki jih je izdalo Pov. UJU. »Učit. Tov.« št. 27., z dne 9. VII., str. 1. (Dalje prih.)

Tovariši in tovarišice, spomnite se ob vsaki priliki Učiteljskih domov v Ljubljani in Mariboru!

Splošne vesti.

— **Za izboljšanje gmočnega položaja.** Letna skupščina »Saveza javnih namestnikov i umirovljenika v Zagrebu« se je vršila dne 27. aprila t. l. v Zagrebu. Na nji je bila sprejeta naslednja resolucija, ki je bila pod gornjim naslovom priobčena v 9. številki zagrebškega »Našega Glasu« od 1. maja 1930. in ki jo objavljamo v dobesednem prevodu: »1. Hitro naj se sprejme novi pokojninski zakon, s katerim naj se izenačijo in izboljšajo pokojnine vsem vrstam upokojujencem in to v smislu obvez, prevzetih s sentžermensko in trianonsko pogodbo. 2. Uradnikom II. in III. kategorije, zvanikom in služiteljem naj se takoj odobre službene doklade, kakor so jih prejeli tudi ostale kategorije državnih uslužbencev. 3. Čimprej naj se izda novi uradniški zakon, s katerim naj se državnim uslužbencem zagotovi: stalnost, stanarina po zlati pariteti z ozirom na splošno povišanje stanovanjskih najemnin, sodelovanje upravnih sodišč v disciplinskih zadevah, oziroma odprava posebnih disciplinskih sodišč, brezplačno zdravljenje v državnih in samoupravnih bolnicah, pravica aktivnih državnih uslužbenkov do rodbinskih pokojnin in pretvoritev celokupnih sedanjih prejemkov državnih uslužbencev v stalno enotno plačo. 4. Revizija in redukcija državnih uslužbencev naj se izvaja po načelih usposobljenosti, kvalifikacije in uporabnosti, to pa vse s sodelovanjem uradniških organizacij. 5. Revidira naj se davčni zakon glede plačevanja davka s strani državnih in samoupravnih uslužbencev, oziroma naj se ta davek odpravi. 6. Naj se rodbinam aktivnih državnih in samoupravnih uslužbencev, vsem upokojujencem ter mestnim in občinskim uradnikom dajo železniške legitimacije v enakem obsegu kakor tudi državnim uslužbencem in naj se za šolsko decu uvedejo takozvane »pasovne« mesečne vozovnice. 7. Državnim uslužbenkam, poročenim z državnimi uslužbenci, naj se doklada ne oteguje. 8. Upokojujencem naj se ne ustavljajo draginske doklade, če izvršujejo proste poklice. 9. Otrokom ženskega spola naj se tudi po doseženi polnoletnosti priznajo doklade. 10. Naj se izvede revizija razsodb posebnih disciplinskih sodišč, a oškodovani državni uslužbenci naj se povrnejo v svoje položaje. 11. Strogo naj se izvaja zakonski predpis, po katerem se novim upokojujencem ne smejo ustaviti aktivni prejemki pred nakazilom pokojnine.« — »Naš Glas«.

— **Izdelava novega učnega načrta.** V ministrstvu prosvete je že izdelan osnutek novega učnega načrta za vseh osem razredov narodne šole. — Te dni je bil predložen ta načrt posebni komisiji v proučevanje. To je ista komisija, ki ji je bila poverjena izdelava pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Po končanem delu s pravilnikom je vzela komisija v pretres osnutek učnega načrta. — V komisiji so gg.: Dragoslav Đorđević, načelnik odeljenja osnovne nastave; Dragoljub Branković, šef odseka za pouk; Milutin Mihailović, referent; Ivan Dimnik, šolski upravitelj in urednik »Učiteljskega Tovariša« iz Ljubljane; Milan Mihailović, upravitelj Savinačke osnovne šole v Beogradu; Miladin Cvijović, upravitelj Terazijske osnovne šole; Zivojin Đorđević, banški šolski nadzornik iz Novega Sada; Sava Milosavljević, banški šolski nadzor

nik iz Skoplja; Steva Marković, upravitelj učiteljskega iz Sarajeva. — Vse delo te komisije je oddano Glavnemu prosvetnemu svetu, ki se sestaja 15. t. m. in bo vzel v pretres tudi osnutek učnega načrta. — Da bi delo hitreje napredovalo je izvolil Glavni prosvetni svet izmed svojih članov ožjo komisijo, ki mu bo izdelala referat o učnem načrtu za osnovne šole. V tej komisiji so člani Glavnega prosvetnega sveta: gg. Drag. Đorđević, načelnik ministrstva prosvete; Ti. homir Kostić in Vujica Petković, učitelja.

— **Imenovanje pri banski upravi.** »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim je pri banski upravi v Ljubljani imenovan za šolskega nadzornika I. 5. Peter Šmiciklas, oblastni šolski nadzornik iz Beograda, pridelen ministrstvu prosvete v Beogradu.

— **Učiteljski dom v Ljubljani** se zahvaljuje učitelstvu v Trzinu, ki je poslalo 120 Din mesto venca na krsto pokojnemu tov. Josipu Bradaškiju. — Jos. Kobal, blagajnik.

— **Poziv!** Da se zamorejo izdelati čim točnejši predlogi glede na 2. letnik »Našega roda«, je neobhodno potrebno, da izdelajo vsi poverjeniki na šolah anketo, ki je bila objavljena v zadnji številki »Učit. Tovariša« in jo pošljejo uredništvu »Našega roda«. Podatki se lahko napišejo na navadni dopisnici.

— **»Naš rod«.** Že v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša« smo javili, da se je ekspedicija »Našega roda« vsled tehničnih ovir za nekaj dni zakasnila. Ker je pa dobila uprava med tem časom precejšnje število reklamacij, prosimo vse poverjenike, da nekoliko potrpijo, ker se vsled velikega števila pošilk katera zameša in pride šele z zakasnitvijo na pravi naslov. Le oni, ki bi ne prejeli do konca tega tedna »Našega roda« naj to ponovno reklamirajo.

— **Stanarina.** S 1. junijem bodo ukinjene osnovnošolskim učiteljem stanarine, povrhu pa bo odtrgan še znesek za april in maj. To se pravi — osnovnošolski učitelj na kmetih bo dobil 450 Din plače manj kot druge mesece. — S tem se mu pa bo plača zmanjšala za 150 dinarjev mesečno, ker državne stanarine ne bo dobil, občinske pa tudi ne. — Kmetiške občine niso stavile stanarin v proračun, ker so bili proračuni sestavljeni pred uveljavljenjem šolskega zakona. — Za izplačilo učiteljskih stanarin bi morale občine najeti posojilo — ali pa kriti ta izdatek iz izvanrednih dohodkov. — Občine stoje po večini na stališču, da tega ne bodo storile, dokler jih višja oblast ne prisili. — Opozorjamo višje oblasti na dejstvo, da bo ostalo osnovnošolsko učiteljstvo 1. junija brez stanarine ter bo s tem vsak občutno prizadet — ter prosimo, naj oblasti poskrbe, da se bo zakon o osnovnih šolah povsod tudi izvajal. — A. T.

— **Skoro sleherni dan** prejemam od šolskih upraviteljev prošnje, naj jim poročam, kdo in po kakšni ceni prevaža šolarje izletnike k Bohinjskemu jezeru, oziroma k Zlatorogu in kako je s cenami glede prehrane. Jasno je, da mi taka poročila povzročajo obilo pisarij, zato naprošam šolske upravitelje, da se tozadevno vnaprej obračajo direktno na avtobus-podjetnika Iskra v Bohinjski Bistrici, odnosno glede prehrane na upravo hotela »Zlatorog«, kjer dobe tudi potrebna pojasnila glede prenočevanja izletnikov. — Metod Požar, šolski upravitelj.

— **Delo za Učiteljski dom.** V »Tovarišu« št. 37. t. l. čitam, da je učiteljstvo iz Vrhnik in okolice poslalo za Učiteljski dom v Ljubljani 900 Din čistega dobička od igre »Dušec«, ki so jo priredili 27. aprila 1930. na Vrhniku. Blagajnik Učiteljskega doma se jim zahvaljuje za denar, podpisani pa za lepo podano igro. — Tovarišice: ga. Goslaršavnik Vida iz Blatne Brezovice, gdč. Malavašič Albina, gdč. Obersnu Petra iz Vrhnik ter tovariši Fr. Pavletič, I. Bogal iz Vrhnik ter Jos. Trpin iz Bevk, so pod spretno režijo tov. Jos. Zakrajščeka iz Blatne Brezovice nele izvrstno ustvarili vsak

svojo ulogo, temveč tudi tako gladko igrali, da je »šepetalka« tov. Vida Schottova iz Bevk pač trpela vsled vročine v svoji kletki, ne pa vsled šepetanja. — Igra »Dušec« je globoko zamišljena, torej težka. Na vložce mnogobrojno občinstvo je z vso pozornostjo sledilo tri ure dolgi igri ter je aplavdiralo igralcem po vsakem dejanju. — S tovarišem blagajnikom Učiteljskega doma kličem tudi jaz: »Naj bi našlo vrlo učiteljsvo vrhniškega okraja mnogo posnemovalcev!« — Zdravko Mikuž, šolski upravitelj.

— **Opozorilo.** Vse one šest, sedem in osemrazredne osnovne šole, kakor tudi meščanske šole, ki so prejele narodno pripovedko »Dva novca« in niso do danes še poslane nikakega obračuna prosim najljubše, da mi pošljejo izkupiček, ker imam tudi jaz napram tiskarni svoje obveznosti. — Tomo Jedrličin.

— **Odtegljaji za Zvezo nabavljajnih zadrug.** Društvo državnih upokojujencem in upokojenk je z dopisom št. 14.911/30. ref. XIII. od 29. aprila t. l. prejelo od mestnega magistra ljubljanskega naslednje ministrsko obvestilo v prepisu: »Kraljevina Jugoslavija, ministrstvo notranjih poslov, upravni oddelek III. — III. št. 18.104, 7 aprila 1930. Beograd. — Odtegljaji državnim uslužbencem za Zvezo nabavljajnih zadrug. Kraljevski banski upravi Ljubljana. Na vprašanje neke kraljevske banske uprave glede tega, dali je treba od uradnikov notranje uprave še vedno odtegovati prispevke v korist Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev, je g. minister za finance, obči oddelek, postal pojasnilo v spisu št. 14.589 od 24. marca 1930., ki se glasi: »Določba čl. 14. uredbe (»Službene Novine« št. 107/28.) o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbencev iz leta 1920., ki določa odtegovanje po 10, oziroma 5 Din na mesec od prejemkov državnih uslužbencev za račun Zveze spredaj navedenih zadrug, je še vedno v veljavi. In dokler se ta odredba po rednem postopku, kakor je bila izdana, ne bo zamenjala ali razveljavila, se mora odbijanje po 10, oziroma 5 Din na mesec od prejemkov državnih uslužbencev vršiti še naprej brez prekinitev, pri čemer je kot začetni datum tega odtegovanja smatrati prvi julij 1928. Ministrstvu je čast opozoriti, da je spredaj označeno vprašanje že v razpravi in pretresu in da se bo v kratkem glede istega izdala načelna odločba, po kateri se bo to odtegovanje vršilo glede vseh državnih uslužbencev brez izjeme ali pa se sploh ne bo nič več odtegovalo od nikogar. Prednje se dostavlja zaradi znanja in raznanja. Po naredbi ministra notranjih poslov, načelnik: Podpis.«

Ta ministrski razpis je bil dostavljen vsem kraljevskim banskim upravam, upravi mesta Beograd in vsem oddelkom ministrstva za notranje posle.

Kakor sledi iz prednjega, je torej upati, da se bo vprašanje nadaljnjih odtegljajev v kratkem enotno rešilo.

K vprašanju odtegljajev za Zvezo nabavljajnih zadrug obveščamo še vse državne nameščence, da na vloge za ustavev odtegovanja, oziroma za povrnitev že odtegnjenih zneskov, dostavlja ljubljanska finančna direkcija vsem uslužbencem finančnega resorja in upokojujencem, katerim izplačuje pokojninske prejemke, negativne rešitve sledeče vsebine: »Na Vašo vlogo z dne itd. Vas obveščam, da je ministrstvo za finance na podlagi uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajnih zadrugah državnih uslužbencev (»Ur. list« št. 53/178 ex 28) odredilo odtegovanje prispevkov za nabavljajno zadrugo. Ker finančno ministrstvo te uredbe do danes še ni preklekalo, ne morem ničesar ukreniti.« Kolikor nam je znano, doslej še noben uslužbenec, ki je prejel prednjo rešitev svoje prošnje, ni zahteval formalnega odloka, proti kateremu bi mogel vložiti pritožbo na finančno ministrstvo. Zveza je, kakor poročamo v Vestniku, vložila na finančno ministrstvo predstavko, s katero prosi, naj se za vse stroke enako odredi ukinitve tega odtegovanja. — »Naš Gl.«

— **Učiteljsko mesto na deški osnovni šoli v Škofji Loki** zamenjam z večrazrednico v večji vasi ali trgu na Gorenjskem. Za Škofjo Loko, ki ima tudi deklško meščansko šolo in učiteljske je potrebnih 8 službenih let. Tovariši, ki se za stvar zanimajo, naj z navedbo ondotnih stanovanjskih razmer odgovore na naslov: Janko Sicherl, učitelj, Škofja Loka.

— **Drugi mednarodni pedagoški tečaj Andreja Čaja.** Arnhem (Nizozemsko), od 17. do 29. julija. Drugi mednarodni pedagoški esperantisti tečaj pod vodstvom pastora Andreja Čaja priredi mestno starejšinstvo v Arnhemu, slavnoznanem krasnem vrtnem mestu Nizozemske, ob Renu. Tečaj bo trajal od 17. do 29. julija 1930., v 11 delavnikih po 4 ure na dan, brez uporabljanja narodnega jezika, brez knjig in domačega dela ter bo usposobil za lahko razgovarjanje v esperantu o vseh dnevnih prilikah. — Glavni namen tečaja bo priprava esperantistih učiteljev ter razširjenja poznanja uspešnega učnega načina Andreja Čaja. — Vsak tečajnik dobi od mestnega starejšinstva spričevalo o udeležbi. Vsled radodarne podpore arnhemskega starejšinstva bodo tečajniki imeli naslednje ugodnosti: 1. 15 inozemskih tečajnikov bodo gosti mesta Arnhem, to se pravi, da bodo ves čas tečaja imeli brezplačno stanovanje in hrano. 2. 60 oseb bo moglo dobiti ugodna mesta na ta način, da bodo plačevali po 4 ali 5 švicarskih frankov na dan za popolno preskrbo. — Tečajniki, uživajoči ugodnost, bodo stanovali v krasnem domu Oolgaardt, ki je nalašč ustanovljen za posvetovanja in tečaje. Dom stoji na visokem bregu Rena ter nudi veličasten razgled čez nemške deželne meje. Za udobnost gostov ima dom lepa šetališča, tekočo vodo, kopalnico in pršnice ter temnico za fotografiranje dela. — Na prikladnih mestih so skupne spalnice. — Za osebe, ki ne žele ugodnega mesta, najame tečajno vodstvo posebno prehranjevališče za 6 ali več švicarskih frankov na dan. Pouk se bo vršil jutraj. V popoldnevih in zvečer se bodo prirejali izleti po arnhemski okolici, najlepšem kraju Nizozemske, s krajevnimi in okoliškimi esperantisti. Razen tega se bodo vršili izleti v najznamenitejše kraje Nizozemske (Amsterdam, Hag, Utrecht, otok Marken, osuševalna dela Južnega morja itd.) Udeležba pri izletih je prostovoljna. Tečajniki, ki se udeležijo Občnega shoda v Oxfordu, se bodo lahko odpeljali iz ArnHEMA 30. julija jutraj v Hag, sli čez dan ogledajo znamenitosti Haga, se od tam popoldne odpeljejo v Rotterdam in zvečer z ladjo na Angleško s karavanami (s potujočimi družbami). — Tečaja se morejo udeležiti poklicni učitelji in učiteljice vseh narodnosti, ki esperanta še ne znajo ali ga že znajo, in razen teh oseb, ki se bavijo s poučevanjem esperanta. Tečajni prispevek znaša 5 goldinarjev, ki naj se pošlje hkrati s prijavo tečajnemu vodstvu pod naslovom: Sinjorino Julia Isbrücker, Hago Oostduinlaan 32 (Poštočeka ni račun: Hago, 108.66, J. R. G. Isbrücker). Kdor se priklasi, naj sporoči ime, točen naziv, naslov, željo, če želi ugodno mesto, ali je že esperantist ali še ne, točen čas prihoda. Zadnji čas za priglasitev je do 1. junija. Priporoča se kar mogoče zgodnja priglasitev, kajti ugodna mesta se bodo podelila zgodaj priglasenim tečajnikom. — Dne 16. julija bo poslovala sprejemalnica na kodvoru v Arnhemu. Nujno prosimo, naj esperantisti blagovoljno vsekako in na daleč obvestijo učiteljstvo svoje dežele o zgoraj navedenih pojasnilih, zlasti z objavami (spisi) v učiteljskih strokovnih listih. — Prireditveni odbor drugega mednarodnega pedagoškega esperantskega tečaja. — Julija Isbrücker, Hag, Oostduinlaan 32.

Obleke kemično čisti, barva, plišira in lika tovarna JOS. REICH.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros.

En detail.

LISTEK.

† Josip Bradaškia.

Rano, mnogo prerano je zašlo za vedno zlato solnce vrlemu možu, šolskemu upravitelju v Trzinu pri Mokronogu, tovarišu Josipu Bradaškiju. Po dolgem, štiriletnem bolehanju in po neizmernem trpljenju ga je dne 11. t. m. ugrabila smrt in dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne smo ga spremili k večnemu počitku. Turobno so ječali zvonovi, ko smo izročali njegove zemeljske ostanke v naročje materi zemlji v Devici Mariji v Polju, kamor se je bil preselil šele pred kratkim. V svoji mladosti gotovo ni nikdar sanjal, da bo kdaj počivalo njegovo truplo v tem lepem, prijaznem kraju blizu Ljubljane.

Pred 38 leti se je rodil v prijazni planinski vasi Soča blizu izvira Soče na Goriškem. Bil je izredno nadarjen in ker je bil sin ubožnih kmetijskih staršev, so se dobili razni dobrotniki, ki so ga podpirali vsi do njegovega šolanja. Po dovršeni pripravi v Tolminu, je vstopil leta 1907. na kratko učiteljske v Kopru in leta 1911. je napravil zrelostni izpit v Gorici. Še isto leto je nastopil službo v Trenti blizu svojega rojstnega kraja, največ časa pa je učiteljeval

val v Novakih na Cerkljanskem. Z vso vnesmo in z vsem navdušenjem mladega učitelja se je lotil težavnega učiteljskega posla in je že takoj v prvih letih dosegel najlepše uspehe. Mladina ga je vzljubila kot svojega najboljšega očeta, pri ostalem ljudstvu si je pridobil ljubezen in spoštovanje s svojim obče koristnim delovanjem za njegov narodni predek.

Svetovna vojna je potegnila tudi njega v svoj vrtinec. Kot navdušenega Slovenca so ga preganjali iz kraja v kraj, kar je precej zrahljalo njegovo zdravje. Po končani vojni se je z veseljem vrnil na svoje službeno mesto, kjer je še z večjo vmeno nadaljeval započeto delo. Njegovo geslo je bilo: Vse za dobro in pravilno vzgojo mladine. Z rodiljskimi sestanki je navajal starše k boljši vzgoji otrok in jih vnela za šolo in napredek. Do skrajnosti vesten, ni nikdar niti za trenutek zanemarljiv svojih šolskih dolžnosti. Daleč naokoli je veljal kot neupogljiv značaj in kot vzor vestnosti in delavnosti.

Sredi največjega dela ga je zadel udarec, ki je bil povod njegovi prerani smrti. Lahko se zasedli solnčno Gorico in s tem njegov priljubljeni službeni kraj. Začela se je zanj doba ljutega preganjanja. Kot zavednega Slovenca so ga očrtili in mu sledili na vsaki njegovi poti. Vsaka njegova stopnja je bila zasledovana po laških karabinjerjih in za-

branjen mu je bil vsak stik z domačim ljudstvom. Vsak dan so ga napadali z novimi očitki in z novimi grožnjami. Da si reši vsaj golo življenje, je leta 1925. v neki noči skrivaj pobegnil čez mejo v svobodno domovino. Njegova družina je ostala tam in se je smela šele čez dolgo časa preseliti k njemu.

Tu je dobil službo v pisarni sreskega šolskega nadzornika v Krškem, od koder je bil leta 1926. premeščen kot šolski upravitelj v Trzin pri Mokronogu. Da se je bil ustavil kje bliže svojih planin ali vsaj kje v gorenskih hribih, bi bil najbrže danes še živ in zdrav. Sin planin in pa mili dolenski zrak se nikakor nista mogla sporazumeti. Začel je kmalu bolehati in s tem se je začela štiriletna doba njegovega trpljenja. Po večkratnem bolezenskem dopustu se je moral jeseni lanskega leta, ne da bi bil upokojen, izseliti iz šolskega stanovanja v Trzinu. To ga je silno bolelo in do svoje zadnje ure ni mogel pozabiti tega. Preselil se je v Črnuče, kjer je vso zimo preževal v nekem vlažnem stanovanju brez peči. Šele spomladi se mu je posrečilo dobiti primernejše stanovanje v Devici Mariji v Polju, kjer ga je kmalu zasačila smrt.

Do zadnjega je imel trdno vero, da bo še okrevljal. Ali zavrata bolezen, ki leto za leto redči ravno učiteljske vrste, mu je izčrpala zadnje moči. Šele predzadnji dan svojega življenja se je zavedel, da se bo

treba kmalu ločiti za vedno. Težko mu je bilo umreti, težko zapustiti ljubljeno življensko družico s 3 majhnimi otročiči. O, smrt, kako si kruta! Ugrabila si slovenski mladini najboljšega učitelja in vzgojitelja, ženi blagega in zvestega moža, otročičem skrbnega in zlatega očeta, meni pa ljubelega sošolca in najdražjega prijatelja.

Dragi Jože, spavaj sladko v zemlji svobodne domovine, ki si jo tako iskreno ljubil in kamor Te je bilo privleklo hrepenenje po zlati svobodi. Zal, da je nisi dolgo užival in še to le v bridkosti in trpljenju.

Akoravno v Devici Mariji v Polju skoro nepoznan, so mu priredili domačini lep pogreb. Raz šolsko poslopje je vihrala velika žalna zastava, ki je naznanjala, da je umrl učitelj-trpin. Pred krsto je korakala mladina tamošnje šole z vsem učiteljskim oshojem. Pogreba se je poleg domačega občinstva udeležilo tudi veliko prijateljev in znancev ter stanovskih tovarišev, ki so prihitali od blizu in daleč, da spremijo na zadnji poti žrtev težavnega učiteljskega poklica. Tovariš Vanič, predsednik krškega učiteljskega društva, čigar član je bil pokojnik, se je v imenu društva in v imenu vsega učiteljstva z ganljivimi besedami poslovil od blagopokojnika. Naj počiva v miru!

Jaka Novak.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Na seji dne 17. maja se je odbor pevskega zbora konstituiral, in sicer: predsednik Drago Supančič, podpredsednica Marija Kovač, tajnica Mina Selan, arhivar Vinjo Rupnik, blagajnik Gabro Lumbar, rediteš lja Franc Gruden in Josipina Miheličeva, odborniki: Maks Jovan, Ljudevit Tavčar, Rak Zora. — Namestniki: Gruden Franc za blagajnika, Porenta Urška za tajnico in Perešnič Janez za arhivarja. — Pregledovalca računov: Oranič Helena in Rupret Vinko. — Artistični odbor: Kumar Srečko, Jovan Maks in Primožič Ivan.

—pev. Učiteljski pevski zbor UJU je imel 11. maja 1930. ob 9. uri v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani redni občni zbor. Dnevni red je obsegal poročila funkcij, narjave, volitve odbora in razno. Prisotnih 59 članov.

Po otvoritvi, pozdravu in ugotovitvi sklepčnosti je podal predsednik zbora tov. Tit Grčar poročilo o delovanju zbora v pretekli — izza obstoja zbora — najplodovitejši poslovni dobi. V daljšem poročilu je izjavil, da se zbor kljub težočam — z naprom in žrtvami sodelujočih — stalno razvija — večkrat uspešno nastopal doma — bil priznan v inozemstvu pred odličnim forumom kot zbor nadpovprečnega kova — dosegel z lepo uspešno turnejo po bratski Češkoslovaški višek dosedanjih prireditvev — prepričal tudi »skeptike« o pravici do obstoja — priboril priznanje svojega kulturnega stremljenja in pripomogel k povzdigu ugleda vsega stanu. Izraža nadalje zahvalo Poverjeništvu UJU v Ljubljani za moralno in materialno pomoč, poudari požrtvovalnost in naklonjenost učiteljstva, ki prispeva k vzdrževanju zbora in požrtvovalno nadomešča odsotne pevce, beleži naklonjenost šolskih oblasti, predvsem prosvetnega šefa g. dr. Lončarja, omenja izredno delavnost odbora, se zahvaljuje Glasbeni Matici za uslužno dovoljenje za uporabo prostorov, Učiteljski tiskarni za brezplačne tiskovine in 1000 dinarsko podporo. vsem činiteljem, ki na katerikoli način zbor podpirajo, članom zbora, predvsem pa neumornemu in požrtvovalnemu pevovodji Srečku Kumarju!

Poročilo predsednika je bilo z odobravanjem sprejeto obenem s predlogi, da se odpošlje pismena zahvala g. dr. Lončarju, g. H. Svetlu in odboru Glasbene Matice.

Iz poročila tajnika Drag. Supančiča posnemamo: Zbor šteje 82 članov (41 članov, 41 članice). Odbor se je sestel k 39 sejam, pripravil 14 pevskega tečaja, organiziral doma 8 uspešnih koncertov, v Mariboru, Ptuj, Trbovljah, Zagrebu, v Ljubljani pa 4 (po leg drugih v proslavo Masarykove 80letnice in matineeje za šolsko mladino. Moralno in materialno so prireditve dobro uspele — z izjemo zagrebškega koncerta, ki je prizadel zboru občuten deficit — a brez krivde odbora.

Na turneji po Češkoslovaški je bilo prirejenih 7 koncertov — Češke Budjevice, Plzenj, Praga, Hradec Kraléve, Olomuc, Brno, Bratislava in 3 matineeje za šolsko mladino — Plzenj, Praga, Hradec Kraléve — skupno 10 koncertov.

Vseh prireditvev je bilo 18, od teh 13 koncertov, 4 matineeje in 1 proslava.

Za vezbanje in nastope v vključeno turneje po CSR je zbor porabil 60 dni — od teh 36 prostih in 24 šolske dni. Za turneje je bil pevec dovoljen od prosvetnega ministrstva 15dnevni dopust — za ostalih 9 dni pa velja odlok Ministrstva prosvete O. N. br. 82,968 z dne 31. decembra 1925, oziroma razpis Vel. župana ljubljanske oblasti z dne 25. februarja 1926, P. br. 1717.

Tajniku se je izrekla za njegovo agilno delovanje, predvsem za spretno organizacijo turneje zahvala in priznanje.

V blagajniškem poročilu tov. G. Lumbarja se navajajo podrobni podatki v breme in dobro finančnega stanja. Končna bilanca bo mogoča šele tedaj, ko odbor prejme za gotovljene podpore, in se objavi v stanovskem glasilu. Blagajniku je bil po pregledovalcih računov predlagan in soglasno sprejet absolutorij z zahvalo.

Pred volitvami je dosedanji predsednik tov. Tit Grčar podal ostavko iz družinskih razlogov. Članstvo je njegove razloge upoštevalo, mu izreklo zahvalo za trud in prizadevanje za uspeh zbora. Predsednikom je bil izvoljen tov. Drago Supančič. V odbor pa tovarišice Marija Kovač, Josipina Miheličeva, Marija Selanova, Zora Rakova; tov. Makso Jovan, Gabro Lumbar, Vinko Rupnik, Ljudevit Tavčar. Volili so se še namestniki, pregledovalci računov in člani artističnega odseka.

O nadaljnjem programu dela bo sklepal izredni občni zbor. Eventualne nasvete naj člani pošljejo pismenim putem odboru.

Občni zbor se je zaradi odhoda pevcev k matineeji zaključil.

Taučar, zapisnikar.

Osebnne zadeve.

—i Napredovanje. V II./4. skupino so napredovali: Sajna Ljudmila, učiteljica v Bogojini, Hribar Ivana, učiteljica v Tešanovcih, Regoršek Bogomir, učitelj v Ljutomeru, Vurzbach Klotilda, učiteljica v Kalobju,

J. MAČEK

LJUBLJANA
v oblekah in površnikih
najcenejši
Aleksandrova
cesta št. 12.

Glaesener Terezija, učiteljica v Vodčah, Zajc Angela, učiteljica v Ambrusu, Dolejš Marta, učiteljica v Ljubljani, Ambrožič Angela učiteljica v Nemški Loki, Prislán Jože, učitelj v Bogojini.

—i Stalnost v državni službi so dobili: Grabeljšek Karel, učitelj v Artičah, Inglič Marija, učiteljica v Vitanju, Škerget Karel, učitelj v Ženavljah, Zupančič Frančiška, učiteljica na Sladki gori, Kotnik Anica, učiteljica pri Sv. Urbanu, Toldi Ana, učiteljica v Ljubljani, Zlindra Elvira, učiteljica na Sladkem vrhu, Kajč Vera, učiteljica pri Sv. Jurju ob južni žel., Jurinec Emilija, učiteljica v Svečini, Rošker Janez, učitelj pri Sv. Benediktu, Majerhold Marija, učiteljica v Novi Štifti, Prelog Miloš, učitelj v Celju, Žolnir Bogdan, učitelj v Ribnici na Pohorju, Krašovic Mihaela, učiteljica v Kapelah, Schauer Lea, učiteljica v D. M. v Brezju, Žitnik Frančiška, učiteljica v Zagorju ob Savi.

—i Stalnost v državni službi: Jerše Danijela, učiteljica v Zagradcu, Verdir Stanislava, učiteljica v Št. Janžu, Grmovšek Ljubislava učiteljica na Muti, Rajh Matilda, učiteljica pri Sv. Križu. Tratar Josip, učitelj pri Sv. Križu.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjeništvu UJU.

IZJAVA.

Z oizrom na notico v zadnji številki »Učit. Tovariša« pod naslovom »Ali je društvo učiteljic potrebno?« izjavlja poverjeništvu, da se imenovana učiteljica z nad 20 službenimi leti ni obrnila v zadevnem vprašanju do organizacije, niti ni organizirana. Poverjeništvu se je vselej zavzemalo z isto vneto za vsako tovaršico, ki se je obrnila do organizacije, kakor za tovariše. Razlike ni delalo nikdar! Da se je zavzelo za starejše tovarišice napram mlajšim tovarišem lahko podpremo s konkretnimi slučaji.

Za poverjeništvu UJU v Ljubljani, dne 21. maja 1930.

Poverjenik: Tajnik:
Andrej Skulj, l. r. Jos. Kobal, l. r.

Gospodu
Stanislavu Žagarju,
predsedniku Radovljiškega učiteljskega društva.

V zadnjem »Učit. Tovarišu« je iz poročila našega društva razvidno, da je članstvo nepopolno poučeno o položaju. — Poročilo pravi: »Tovariš predsednik pozdravi navzoče ter pojasni, da se je zborovanje odložilo na danes (12. april), ker se je čakalo na uzakonitev pravilnika, kar se pa žal ni zgodilo. Ugotovil je, da se je materialni položaj učiteljstva deloma poslabšal. Organizacija ni ničesar dosegla za učiteljsko vzhic visokemu številu včlanjenih. Med člani vlada nezaupanje in nezanimanje do organizacije vsled teh neuspehov.«

Da bo članstvo na jasnem, smo dolžni resnici in objektivnosti na ljubo podati sledeče pojasnilo:

Poverjeništvu se je resno trudilo in na podlagi storjenih korakov lahko dokaže, da je storilo vse za čimprejšnjo izdajo čim boljšega pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Odločitev, kdaj pravilnik izide in kdaj smatrati za potrebno, da izide, ima pa v rokah g. minister in drugi odločilni faktori ministrstva prosvete.

Da se je materialni položaj učiteljstva deloma poslabšal, je organizacija ponovno poudarila g. ministru in je bilo naglašeno tudi že v našem glasilu. Ni ene prilike niso opustili zastopniki organizacije, da bi tega ne poudarili z istočasno vlogo za izboljšanje. Odločitev pa ni v rokah organizacije.

Obžalujemo, da se predsednik Radovljiškega učiteljskega društva ni udeležil zadnje seje širjega sosveta, kjer bi dobil podrobne avtentične informacije, da bi lahko članstvu o tem poročal; ali pa, da bi povabil vsaj enega zastopnika poverjeništvu na zborovanje društva, ki bi lahko podal vsestransko sliko o položaju, če jo ni mogel podati sam.

Med članstvom lahko vlada nezaupanje in nezanimanje do organizacije, ako dobiva učiteljsko poročila, ki niso popolna in po obliki samo vzbujajo nezaupanje in nezanimanje.

Dokler se vodstvo organizacije zaveda, da je v tem pogledu storilo v polni meri svojo dolžnost, je upravičeno zahtevati osobito iz predsedstva popolnih in objektivnih poročil napram članstvu.

Za poverjeništvu UJU v Ljubljani, dne 21. maja 1930.

Poverjenik: Tajnik:
Andrej Skulj, l. r. Jos. Kobal, l. r.

PREPIS IZ ZAPISNIKA SEJE ŠIRJEGA SOSVETA POV. UJU, KI SE JE VRŠILA V MARIBORU DNE 26. APRILA 1930.

...»Tako je za tem vstane tov. Gerlanc in hoče podati neko izjavo celjskega društva, a izjavlja, da ni pooblaščen in da je samo neoficielen zastopnik društva. Poverjenik izjavlja, da mu sedaj ne more dati besede, pač pa naj se oglasi pozneje. Vpraša navzoče, ali mu dovolje govoriti. Gerlanc izjavlja, da ga ni nihče pooblastil, društvo ni zastopano na seji; med zborovalci nastane nemir. Slišijo se mnogi ugovori. Govorita tov. Šestan in Mavrič, a oglašajo se tudi drugi. Dasi sam izjavlja, da ni društvo oficielno zastopano, hoče kljub temu govoriti.

Poverjenik da na glasovanje vprašanje, naj se mu dovoli govoriti ali ne. Navzoči glasujejo proti temu, da bi smel govoriti in le 4 glasovi so za to, da se mu podeli beseda. S tem je bila verifikacija izvršena. Tovariš Gerlanc se odstrani...«

Za točen prepis zapisnika:

Anton Mervič, Josip Ribičič,
zapisnikar. zapisnikar.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je z dopisom z dne 11. maja 1930. sporočilo, da je s 1. majem 1930. prenehalo biti član poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Iz društev:

Vabila:

= DRUŠTVO UČITELJIC V LJUBLJANI. Odborova seja se bo vršila v nedeljo dne 25. maja 1930. ob 9. uri na I. mestni deklški osnovni šoli v Ljubljani. — Tajnica.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER bo zborovalo v sredo dne 4. junija 1930. pri Sv. Juriju ob Ščavnici z začetkom ob 9. uri. Razen običajnih točk dnevnega reda predavata: tovaršica Zacherl: »Moje potovanje po jugu naše države«, in tovarišica Rauter: »Poučevanje čitanja in pisanja v I. razredu po Fletetovi čitanki«. Nato se vrši volitev delegatov in njihovih namestnikov za pokrajinsko in glavno skupščino. — V slučaju slabega vremena se preloži zborovanje za en teden. K obilni udeležbi vabi — odbor.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ bo zborovalo skupno z lenarškim učiteljskim društvom v soboto dne 14. junija ob 10. uri predpoldne pri Šmarjeti ob Pesnici, in sicer pri županu in načelniku krajnega šolskega odbora g. Schikerju. Vzpred običajen, in sicer: oficielen čim krajši, tovariško družaben pa čim daljši in prijetnejši. Vršila se bo tudi volitev delegatov ter obznanje predlogov za obe skupščini. — Iz Maribora v Šmarjeto ob Pesnici bosta ta dan z glavnega kolodvora vozila ob 9. in 10. uri velika avtobusa. Vse tovariše upravitelje prosim: 1. da mi prijavijo takoj zaradi naročitve avtobusa in obeda točno in sigurno število udeležencev posameznih šol. 2. Da mi prijavijo število in imena tovarišev pevec-pevka z navedbo glasu, da morda skupino »eno reči«. Obenem naj se izjavijo, ali so za 5. junija ob 2. ali 3. uri popoldne v Narodnem domu za vsaj eno pevsko vajo, h kateri bi seboj prinesli vsaj obe Mohorjevi pesmarici (nekaj jih imam sam!). K najboljši udeležbi in čimprejšnjemu poročilu šolskih upraviteljev vabi in tovariško pozdravlja — Mirko Vauda, predsednik.

= NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto 14. junija ob 9. uri dopoldne na Čatežu pod Zaplazo, kot je bilo določeno na zadnjem zborovanju. Tovariš Žukovec bo predaval o Kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu pri nas in drugod, drugo predavanje se naknadno razglasi. Zaradi skupnega kosila pri Urbančiču na Zaplazu (14 Din; juha, govedina, prikuha, pečenka, solata in potica) mi javite najkasneje do 5. junija svojo udeležbo, ker se bo pripravilo le za v naprej priglašeno število udeležencev. Ker je zborovanje zadnje v šolskem letu, računam na častno udeležbo. — Pirnat Viktor, predsednik.

= ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v sredo dne 4. junija t. l. ob 10. uri v Rogaški Slatini. Dnevni red: 1. Zapisnik 2. Dopisi. 3. Nadaljevanje referata tov. Kovačiča: »Komponente pomladnih mrazov; higrrometer v službi lokalne prognoze«. 4. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 5. Slučajnosti.

Poročila:

+ SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA, vzhodni del je zborovalo dne 3. maja 1930. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah.

Statistika: Članov je 115, navzočih 78, t. j. 68%.

I. Tov. predsednik otvori zborovanje in prisrčno pozdravi mestnega zdravnika g. dr. Misa, ki se je radevolje odzval vabilu našega društva.

II. Predavanje: Šolski zdravnik gosp. dr. Mis nam je v svojem zanimivem in aktualnem vzgojno-zdravstvenem predavanju podal dokaj dobrih nasvetov, kar bo koristilo vsem, zlasti mlajšim tovarišem, zato bi želeli, da nam ohrani svojo naklonjenost in nas v prihodnjem šolskem letu zopet obišče. Tov. predsednik se iskreno zahvali g. predavatelju za lepo predavanje.

III. Situacijsko poročilo po tov. predsedniku o notranjih društvenih zadevah.

IV. O seji širjega sosveta poroča tov. Cerut, ki je zastopal tov. predsednika.

Poročilo se je vzelo odobruje na znanje.

V. Dopisi: razpravljanje in sklepi: 1. Glede udeležbe učiteljskih zborovanj. Kraljeva banska uprava je odločila, da mora učiteljsko, ki se udeležijo učiteljskih zborovanj, prisostvovati vsemu programu zborovanja, torej ne samo predavanju.

2. Glede predlogov v odločitve pokrajinske skupščine. K 1. točki predlaga tovaršica Franketova, da se ne plača več obvezno 1 Din za pevski zbor. K temu razjasni tov. predsednik, da za enkrat ostane kot je — na prihodnjem občnem zboru se določi nadalje. — Soglasno sprejeto.

3. Dravska župa skavtov in planink v Ljubljani vabi na ogled skavtske razstave.

4. K dopisu tov. Macarola glede včlanjenja tovarišev v zadostilo § 4. društvenih

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacij

pravil — razjasni tov. Lulik, da komentira mo ta člen na ta način, da učitelj ne sme biti član dveh društev.

5. Glede zbiranja podatkov o izvenšolskem delu učiteljic, zlasti v deklških krožkih.

6. Dopis v zadevi povišice položajne plače.

7. Glede gospodarske poslovalnice. VI. Prihodnje zborovanje se bo vršilo dne 14. junija 1930.

Na predlog tov. Miheliča se sklene naprositi g. dr. Ozvalda za predavanje: »O delovni šoli«.

Ker je dnevni red izčrpan, se zaključijo zborovanje.

Kosin, preds. Anka Celnarjeva, tajnica. + LOGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 12. aprila t. l. na osnovni šoli v Dolnjem Logatcu.

Statistika: Vpisanih članov je 100, navzočih 39, t. j. 39%.

Tov. predsednik je podal situacijsko poročilo. Obrazložil je delo poverjeništvu UJU z ozirom na novi šolski zakon, pravilnik in gmotno stanje učiteljstva.

Tov. tajnik je prečital dopise društva. Pri teh se je razvila obširna debata o vzrokih nesoglasja med poverjeništvom in uredništvom »Popotnika«. Sklep debate je bil, da je tov. tajnik predlagal sledečo resolucijo, ki je bila s 37 glasovi sprejeta. Resolucija se glasi: Uredniški zbor »Popotnika« je avtonomen do meje. Poverjeništvu, kot odgovorno pred učiteljskim, pa ima dolžnost varovati načelne smernice organizacije.

Zatem nadaljuje tov. Mencin o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. V svojem predavanju razloži pomen obče poklicnega šolstva. Seznani nas dalje s predlogi, ki so bili v tem oziru izdelani in izročeni oblastem in stanjem, v katerem se izrecno kmetijsko poklicno šolstvo nahaja. Predavanju, ki je bilo izčrpano, so navzoči z zanimanjem sledili.

Tov. blagajnik apelira na članstvo, naj redno izpolnjuje svojo dolžnost in plačuje članarino. Društvo mora poravnati svoje obveznosti napram poverjeništvu, zato naj zastankarji izginejo.

Štravs Karel, preds. Hrastnik Rado, tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA, zahodni del je zborovalo 10. maja 1930. ob 9. uri na II. deški mestni osnovni šoli v Ljubljani.

Situacijsko poročilo: Vsega učiteljstva v okraju 134, včlanjenih 126, navzočih 79, t. j. 62%.

1. Po otvoritvi pozdravi predsednik navzoče — posebno tov. K. Štrausa iz Logatca, referenta za učiteljsko gospodarsko poslovalnico — napove izpremembo dnevnega reda — poda opravičilo, zakaj se zborovanje ni vršilo že 5. aprila. — V kratki posmrtnici se spominja pok. tov. Egidija Schifferja iz Vrhnike, ki je preminul 23. aprila 1930. v ljubljanski bolnici. Pogreba se je članstvo udeležilo v častnem številu. Blag mu spomin in slava mu!

2. O turneji učiteljskega pevskega zbora po Češkoslovaški je predaval tov. Taučar — poudaril, da je uspeh zbora dragoceno priznanje kulturnega udejstvovanja našega učiteljstva, kar je dvignilo ugled stanu doma in v tujini. V glavnih potezah je orisal vzporeden razvoj obeh slovanskih držav — medsebojne kulturne in politične odnose in pomoč v orjaškem boju za neodvisnost.

3. Zapisnik zadnjega zborovanja se je odobril — prečitali so se dopisi in rešitve vlog, kar je vzelo članstvo na znanje.

4. Predsednik je nato podal k že objavljenemu poročilu o seji širjega sosveta še nekaj zanimivih podatkov.

5. Blagajničarka tov. Pleškova je prečitala izkaz dolžnikov in apelirala na članstvo, da svoje obveznosti poravna gotovo do 30. junija t. l.

6. Poročilo o učiteljski gospodarski poslovalnici je podal tov. Štravs — navajal koristi, ki izhajajo iz te ustanove, želi, da bi učiteljsko naročalo vse potrebščine za šole in društva, pri katerih sodeluje, le potom poslovalnice. Po predmetni debati omenja predavatelj, da UGP priredi stalno razstavo v Ljubljani in Mariboru v svrhu informacije in propagande.

7. Razprava in sklepanje o centralnih pravilih se kot brezpredmetna opusti, ker je izvršni odbor UJU zavzel že svoje stališče k projektiranim pravilom.

8. Sprejeti so se sledeči predlogi:

a) Prihodnje zborovanje se vrši na Vrhniki 14. junija obenem s komemoracijo pok. tov. Schifferja. V slučaju, da zboruje društvo vzhodni del na Vrhniki istočasno — bi se uprizorila s sodelovanjem učiteljstva dramatična predstava v korist Učit. doma.

b) Namesto venca na grob pok. tov. Schifferja pokloni društvu 200 Din za Učit. dom v Ljubljani.

c) Predlog za prispevanje rednih mesečnih zneskov za Učit. dom se odkloni.

8. Stroške za potnine delegatov naj krije vsako društvo zase.

d) Sestavi se statistika o izvenšolskem delovanju učiteljstva.

9. a) Predsednik poziva članstvo, da poravna članarino za Slov. Šolsko Matico do konca šolskega leta pri poverjenici tov. P. Lampetovi, učiteljici na Viču.

b) Poverjeništvu UJU se naproša za posredovanje pri bankski upravi, da bi uprava izplačevala učiteljsku stanarino na račun prizadetih občin.

Lampret, t. č. preds. Taučar, t. č. tajnik.

Nove knjige.

—k Vodnik po ljubljanskih pokopališčih, sestavil Marko Bajuk. Cena 8 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižico je sestavil srednješolski profesor s posebnim ozirom na šolsko mladino. Vsem v »Vodniku« omenjenim možem so pridejani najvažnejši podatki, tako, da bo celo v šoli dober pripomoček pri učenju slovenske literature. Podatki so kritično sestavljeni in po pravljajo na več mestih one na spomenikih in v Slovenskem biografskem leksikonu. Z »Vodnikom« bo mogla mladina dobiti pogled v veliko število onih velezaslužnih mož, ki so gradili in pripravljali naš narodni prehod na prosvetnem, umetniškem, gospodarskem in političnem polju. »Vodnik« bo opozoril še posebno na kulturo pokopališč, ki je izredno važnega vzgojnega pomena. »Vodnik« bo zlasti prav prišel šolskim izletnikom vseh šol, ki bodo prihajali v Ljubljano na

izlete in ekskurzije. Kaj more mladina lepega storiti, kakor če obišče grobove zaslužnih mož in se ob spominu na njih požrtvovalno delo napije njihovega duha in se navduši, tudi sama za njihove vzore! »Vodnik« pa ni sestavljen samo za šolsko mladino, temveč bo posegel po njem vsakdo, ki se zanima za slovensko kulturno zgodovino. V »Vodniku« so tudi načrti, ki olajšajo iskanje grobov.

—k Rajko Vrečar: Savinjska dolina, S posebnim ozirom na splošno, krajevno in upravno zgodovino v besedi in obliki. — Zalec 1930. Samozaložba. Knjiga ima tri poglavja: I. Splošni zgodovinski oris. II. Krovnika Savinjskih občin. III. Upravna in gospodarska zgodovina. — Knjiga je obširna in obsega 267 strani. Naroča se pri piscu Rajku Vrečarju v Zalcu.

—k Julijska Krajina. Nacionalno kulturni pregled. Uredio Dr. Lavo Čermelj. Pri izdaji kom Kulturne izložbe Julijske Krajine u

Beogradu 27. aprila do 7. maja 1930. Izdala Organizacija jugoslovenskih emigranata u Jugoslaviji — Ljubljana 1930. Knjiga je izdana v srbohrvaščini in tiskana v cirilici in vsebuje naslednje članke: Dr. Lavo Čermelj: Julijska Krajina; dr. Valter Bohinec: Zemljepisni obris Julijske Krajine; Vinko Zorman: Nacionalno-statistični pregled; dr. Milko Kos: Istorija; dr. Joža Lovrenčič: Slovenačka reč na obalama Soče i Jadrana; Ivo Mihovilič: Hrvatske publikacije u Istri; David Doktorič: Muzička kultura Slovenačke likovna umetnost u Julijskoj Krajini.

Šolskim vodstvom se priporoča restavracija »Soča« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 3, kjer dobi šolska mladina za majniške izlete kosilo po 6 Din. Javiti z dopisnico.

Ob času veleseljma v paviljonu Vidmar na veseličnem prostoru.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Posečajte hotel Mariborski dvor, Andrej Oset — kopalnice, klubove sobe, prenočišča, garaže.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljcem in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garde robe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Hotel Sv. Duh ob Bohinjskem jezeru nudi vsem šolskim izletnikom prenočišče do 100 oseb. Cene od 40 do 50 Din s 4 obedi na dan za osebo. Čolni na razpolago. — Anton Rožič, hotelir.

Olje proti prahu, pisalna kreda, morske gobe, slikarske potrebščine nabavite ugodno pri firmi

CENTRALA V LJUBLJANI

MEDIČ-ZANKL
TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

LASTNIK FRANJO MEDIČ

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj preprosti do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Priporoča se tvrdka

IGN. ŽARGI „PRI NIZKI CENI“
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

Slavnemu učiteljstvu se priporoča trgovina z urami, zlatino in srebrnino
IVAN PAKIŽ
LJUBLJANA
Pred Škofljo št. 15

IZDELOVANJE DAMSKE IN MOŠKE KONFEKCIJE

„ELITE“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA 9

prodaja

damske, moške in deške konfekcije.

NA DEBELI! NA DROBNO!
PRVOVRSTNO IZVRŠEVANJE PO MERI!

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, (vestje), žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezene, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Telefonska št. 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. O. Z.

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakršne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poročtvu, zasnambi na prejemke, zastavi življenskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8. do 12.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon št. 2.282.

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Najnovejši modeli.

Oglejte si igračne in otroške vozičke, tricikle, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovejša dvokolesa, pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4.a ce

HOTEL

ZAKA * BLED-JEZERO

Postaja

nudi šolskim izletnikom celodnevno prehrano in prenočišče à Din 30.— do 40.— za osebo.

Samo zajutrek s kruhom Din 3-50

Samo kosilo s kruhom Din 8.— do 15.—

Samo večerja s kruhom Din 8.— do 12.—

Prosimo, da izletniki svoj prihod najavijo. Vse potrebne informacije daje rade volje uprava hotela.

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Naročalite vsa tiskarska dela
za družba, žole, urade itd.
v Učiteljski tiskarni.
v Ljubljani, Franciščanska 6

Oblačilnica „ILIRIJA“ vodi!

Da udeležimo željam naših strank, smo ustanovili novi oddelek za

čevlje.

Poleg vseh oblačilnih artiklov boste lahko dobili pri nas damske, moške in otroške čevlje prvovrstnih kvalit

na obroke.

Oblačilnica „Ilirija“

LJUBLJANA, Mestni trg 17/l. Telefon 28-25.

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani